

**L'APLICACIÓ DEL NOU PLA GENERAL DE COMPTABILITAT A LES
PETITES I MITJANES EMPRESES DE LES COMARQUES GIRONINES.
PROBLEMATICA EN LA SEVA APLICACIÓ.**

Autores: M. Pilar Curós Vilà

Anna Ronquillo Melció

Dra. M. Pilar Curós Vilà. Dra. Enginyera Industrial. Llicenciada en Ciències Econòmiques y Empresariales. Professora del Departament d'Empresa. Facultat Ciències Econòmiques y Empresariales. Campus Montilivi, s/n. Universitat de Girona. pilar.curos@udg.edu

Dra. Anna Ronquillo Melció. Dra. Ciències Econòmiques i Empresariales. Llicenciada en Ciències Econòmiques i Empresariales i Psicologia. Professora del Departament d'Empresa. Facultat Ciències Econòmiques i Empresariales. Campus Montilivi, s/n. Universitat de Girona. anna.ronquillo@udg.edu

L'APLICACIÓ DEL NOU PLA GENERAL DE COMPTABILITAT A LES PETITES I MITJANES EMPRESES DE LES COMARQUES GIRONINES. PROBLEMATICA EN LA SEVA APLICACIÓ.

RESUM: L'objectiu del present estudi es intentar reflectir quina es la problemàtica de l'aplicació del Nou Pla General de Comptabilitat a les petites i mitjanes empreses de les comarques gironines. Hem analitzat aspectes com el nou marc conceptual, els principis comptables, el registre de les operacions, l'elaboració dels estats comptables i els aspectes fiscals per a l'empresa. El resultat ha estat de manera sintetitzada, que la majoria de les persones enquestades, consideren que el nou marc conceptual es entenedor, i s'han preocupat i motivat per donar formació i reciclatge als seus treballadors. Més de la meitat diuen que no aplicaran el valor raonable als seus elements patrimonials. La majoria també diuen que formulen el Comptes Anuals mitjançant serveis externs i apliquen el model de comptes anuals normal. Respecte a l'ECPN i EFE la majoria els consideren més complicats de formular i més fàcil d'interpretar. Com a reflexió final, hi ha indicis que encara no hi ha una conscienciació molt clara, dels canvis de la reforma comptable en les petites i mitjanes empreses i que a mesura que passi el temps, s'ho aniran trobant i hauran d'aplicar els canvis necessaris.

Paraules Claus: Reforma, Comptabilitat, Pimes.

1- INTRODUCCIÓ

L'aprovació del nou Pla General de Comptabilitat ha suposat l'adaptació de la normativa comptable espanyola a les Normes Internacionals de Informació Financera (NIIF). Això ha representat un canvi important per a l'empresa espanyola, en concret pel gran teixit industrial de pimes que hi ha en el país. Tot això ens ha conduït a realitzar aquest treball amb l'objectiu d'obtenir una impressió sobre les principals expectatives i inquietuds dels empresaris, i conèixer, d'una banda, la problemàtica de l'aplicació del nou pla general de comptabilitat a les petites i mitjanes empreses existents a les comarques gironines i per altra, la dificultat que això pot presentar en alguns aspectes, especialment en el nou marc conceptual, els principis comptables, el registre de les operacions, l'elaboració dels comptes anuals i si pot representar una variació en els aspectes fiscals de l'empresa.

2- ANTECEDENTS DE LA REFORMA COMPTABLE

L'actual reforma comptable espanyola té els seus orígens en la decisió presa per la Comissió Europea d'adoptar les Normes Internacionals de Comptabilitat, la qual va fer pública mitjançant l'emissió del document «L'estratègia de la Unió Europea en matèria d'informació financera: el camí a seguir», que va donar a conèixer el juny de l'any 2000.

Mitjançant el Reglament 1606/2002 del Parlament Europeu i del Consell, de 19 de juliol, s'establia l'obligació dels grups cotitzats en algun país membre de la Unió Europea, a formular els seus comptes anuals segons les Normes Internacionals de Comptabilitat, a partir de l'1 de gener de 2005, independentment de quina sigui l'activitat desenvolupada.

La resposta immediata de les nostres autoritats econòmiques va ser la creació d'una Comissió d'Experts, per tal de que s'encarregués d'analitzar la nova situació creada, atès que l'obligació europea no afectava als grups no cotitzats ni les empreses individuals.

La Comissió esmentada va emetre el seu informe dins l'any 2002, conegut com el Llibre blanc, en el què es recomanava continuar aplicant la normativa comptable espanyola en la formulació dels comptes anuals individuals, però reformant aquella, per tal d'aconseguir l'adequada homogeneïtat i comparabilitat de la informació comptable. Pel que fa als grups no cotitzats, va considerar la Comissió que se'ls havia de deixar optar entre seguir amb la normativa espanyola o passar a aplicar les normes internacionals comptables.

Un altre punt a destacar de l'informe era la proposta que es formulava als efectes d'establir una jerarquitització de la normativa mercantil espanyola, de forma que “les normes fonamentals continguin els principis bàsics, estables i duraders, mentre que les normes secundàries continguin preceptes més detallats, el contingut de les quals es pugui modificar amb més facilitat, per permetre l'evolució de la realitat social i de l'estat que en cada moment es presenti en matèria comptable”.

El resultat ha estat la promulgació de la Llei 16/07, de 4 de juliol, de reforma i adaptació de la legislació mercantil en matèria comptable per a la seva harmonització internacional amb base en la normativa de la Unió Europea. Aquesta llei va modificar el codi de Comerç, la Llei de Societats Anònimes i la Llei de Societats Limitades.

El nou Pla General de Comptabilitat, en les seves versions normal i de Pimes, constitueix el desenvolupament reglamentari en matèria de comptes anuals individuals, derivat de l'autorització expressa que, a l'efecte, fa al govern en la Disposició final primera de la llei esmentada.

3- METODOLOGIA SEGUIDA

El treball s'ha dut a terme seguint diferents punts:

- Plantejament del problema i anàlisi de la bibliografia existent.
- Elecció i disseny de la metodologia adient per la recollida de dades.
- Anàlisi de les dades.
- Elaboració de l'informe i conclusions.

3.1 Plantejament del problema i anàlisi de la bibliografia existent.

- Identificació dels objectius.
- Anàlisi del marc teòric i conceptual idoni per descriure el problema.
- Identificació i elecció de les variables necessàries per aconseguir els objectius.

3.2 Elecció i disseny de la metodologia adient per la recollida de dades.

La metodologia elegida ha estat la redacció d'un qüestionari.

Abans de dissenyar el qüestionari, s'ha realitzat i aprofundit en els diferents aspectes del nou pla general comptable i s'ha entrevistat diferents persones implicades en la implantació i seguiment d'aquest pla, tals com empresaris, comptables i gestors.

El qüestionari resultant inclou preguntes tancades per recollir les dades quantitatives i preguntes obertes per recollir opinions, valoracions i reaccions. S'ha estructurat en 5 apartats: preguntes sobre descripció de l'empresa, antecedents fins l'any 2007 de l'aplicació comptable, l'aplicació del nou PGC 2007, problemàtica de l'aplicació del nou pla general, i perfil de la persona que ha respost el qüestionari.

Per a la recollida de dades de les empreses a estudiar, s'ha utilitzat un llistat extret de la base de dades SABI (sistema de balanços ibèrics) el qual ens ha donat una població d'empreses de més de 50 treballadors i menys de 250 dins les diferents comarques de la

província de Girona. El nombre total d'empreses que complien els requisits anteriors ha estat de 395.

L'elecció de la mostra s'ha fet mitjançant un mètode de mostreig aleatori estratificat, per comarques i sectors. Les característiques de la mostra són les següents:

Mida de la mostra: 180

Marge d'error: $\pm 5\%$

Nivell de confiança: 95%

3.3 Anàlisi de dades

Les dades recollides tant quantitatives com qualitatives, han estat introduïdes a l'ordinador i s'ha procedit a la seva anàlisi estadística, mitjançant la utilització de diferents tècniques.

3.4 Informe final i conclusions

Un cop obtinguts els resultats de l'anàlisi de les dades s'ha procedit a la redacció de l'informe final i les conclusions de l'estudi.

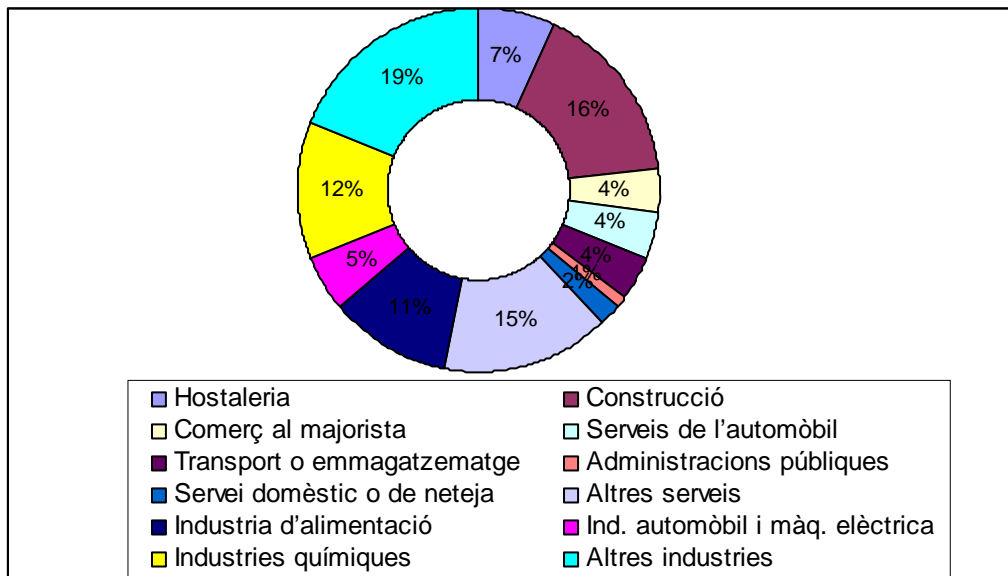
4- ANALISI DELS RESULTATS

4.1 Descripció de l'empresa

Pel que fa a l'any de constitució de les empreses un 13% es van constituir abans de l'any 1970, un 10% entre 1971 i 1990 i un 43% entre els anys 1991 i 2000, un 7% a partir del 2001. Podem, doncs, observar que més d'un 50% són empreses que tenen un antiguitat aproximada de 18 anys i un 13% tenen una antiguitat mínima de 40 anys.

La major part de les empreses enquestades estant localitzades a les comarques de la Selva, Gironès, Garrotxa i el Baix i Alt Empordà, i en menys importància Pla de l'Estany, el Ripollès i Cerdanya. Un dels sectors més representatius ha estat el d'altres indústries, seguit d'empreses de la construcció, d'altres serveis i de les indústries químiques i alimentàries (gràfic 1). El 61% d'elles són societats anònimes, un 33% societats limitades i el 6% restant reverteix a altres formes jurídiques, com S. L., Unipersonal, S.L. Laboral, i dues eren mixtes. i cap d'elles cotitza a borsa. El seu nivell de facturació anual, quasi la meitat de les empreses (un 49%) superen els 10 milions d'euros, mentre que un 6% d'elles facturen menys d'un milió d'euros.

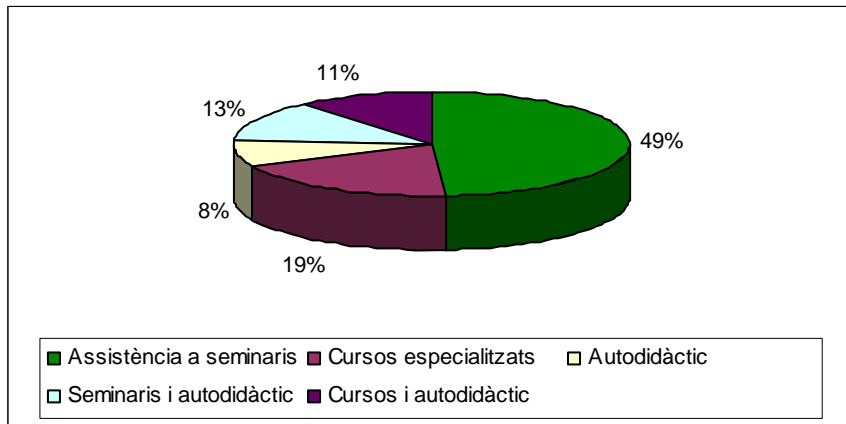
Gràfic 1: Sector d'activitat de les empreses

La mitjana de treballadors per empresa ha estat de 88 treballadors, La plantilla del 76% de les empreses és de 50 a 100 treballadors, el 19% de 101 a 200 treballadors i només el 5% d'elles tenen més de 200 treballadors. Al departament d'Administració un 52% de les empreses hi tenen d'1 a 5 treballadors, el 32% de 6 a 10 treballadors i el 16% de més de 10 treballadors. La mitjana de treballadors dedicats al departament d'administració es de 7 persones. El 46% de les empreses hi tenen una única persona dedicada a la comptabilitat, el 31% dues persones i un 11% de tres a sis persones. Segons les respostes obtingudes de les empreses un 30% han reciclat un empleat per a la implantació del nou Pla General de Comptabilitat, un 24% han reciclat dues persones i el 16% de 3 a 5 persones. El 30% restant no ha reciclat Podem veure que més de la meitat en un 70% si que han reciclat algú de la plantilla pel nou pla.

Pel que fa als treballadors reciclats el mitjà més utilitzat ha estat l'assistència a seminaris(49%) i a cursos especialitzats (19%), tal com es pot veure en el gràfic 2.

Gràfic 2: Mitjans utilitzats pels que han reciclat algun treballador

El 83% de les empreses desenvolupen directament la seva pròpia comptabilitat, mentre que el 17% la tenen externalitzada a través d'assessories, gestories o altres serveis anàlegs.

4.2 Aplicació del Nou Pla General de Comptabilitat 2008

Fins l'any 2007 venien aplicant en un 95% el PGC i el 5% restant aplicaven el Pla Sectorial aprovat per al seu tipus d'activitat.

Segons les respostes obtingudes, en un 37% ha fet l'adaptació exclusivament amb el seu propi equip, mentre que el 58% ho ha fet amb el propi equip de l'empresa, però amb suport extern i un 5% han estat els serveis externs els encarregats de materialitzar el canvi. La valoració de les empreses enquestades sobre com creuen que afecta la reforma comptable en la majoria de casos les respostes han donat una valoració normal cap a positiva, aspecte que queda reflectit amb la taula 1.

Taula 1: Com creu que afecta la reforma comptable pels diferents aspectes en (%):

Valoració	Fiabilitat	Comprensió	Compara-bilitat	Accés al crèdit	Relació inversors
Molt negatiu	-	1	4	1	1
Negatiu	4	6	18	12	4
Intermedi	47	46	47	60	66
Positiu	43	42	25	26	28
Molt positiu	6	5	6	1	1
Total	100	100	100	100	100

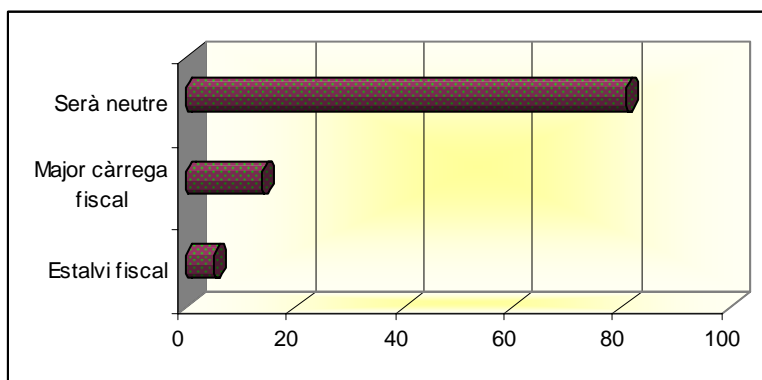
Respecte al grau d'esforç que ha suposat o encara suposa l'adaptació de la nova normativa comptable en les diferents àrees de l'empresa, en la majoria de casos s'indica que l'esforç ha estat moderat pel que fa tant per la formació com per determinats canvis en el suport informàtic i per l'adaptació a la nova situació, fet que es dedueix de la taula 2.

Taula 2:Grau d'esforç que ha suposat o suposa l'adaptació de la normativa comptable en les diferents àrees de la seva empresa en (%):

Grau d'esforç	Formació	Determinació de canvis	Adaptació esquema comptable	Adaptació suport informàtic
Cap	11	8	9	13
Algun	24	26	22	21
Moderat	44	48	47	30
Important	20	17	18	25
Gran	1	1	4	11
Total	100	100	100	100

Majoritàriament (78%) de les empreses enquestades no creuen que el nou Pla pugui representar una variació en els seus components fiscals. Però el 22% restant creuen que sí. D'aquests últims, un 5% diu que hi haurà estalvi fiscal, un 14% major càrrega fiscal i un 81% que serà neutre. Així es desprèn del gràfic 3.

Gràfic 3: Valoració de l'impacte fiscal del nou Pla respecte l'anterior

4.3 Problemàtica de l'aplicació del Nou Pla General 2007

Referent a l'apartat del **marc conceptual** del nou pla, s'han formulat les següents preguntes, les respostes de les quals es poden veure a la taula número 3:

1. S'entén el sentit del marc conceptual?

2. Respecta al pla anterior, facilita la feina?
3. Respecta al pla anterior, complica la feina?

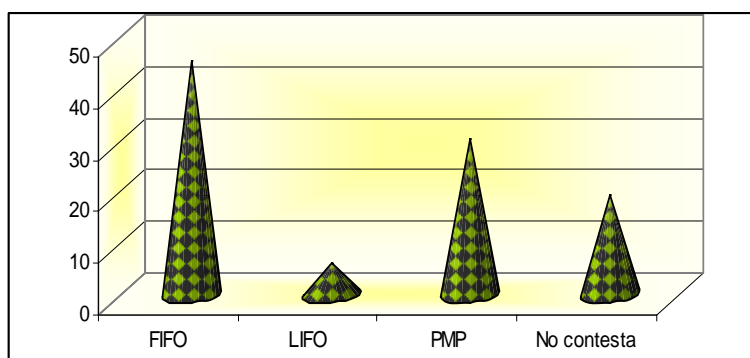
Taula 3: Opinió del marc conceptual del nou pla

Resposta	1	2	3
Si	86	20	51
No	14	80	49
Total	100	100	100

Podem veure que un 86% dels enquestats diuen haver entès el marc conceptual i un 14% no; un 20% diuen que el nou pla comptable els facilita la feina i un 80% que no. Pel que fa al nivell de complicació que suposa el nou pla per la feina l'opinió està dividida i pràcticament la meitat opina que sí i l'altra meitat opina que no.

L'apartat corresponent al **registre** es pregunta quin mètode de valoració d'existències venien aplicant, només el 45% dels enquestats responen que el FIFO, el 30% el preu mig ponderat i només un 6% el LIFO. Resultat curiós que un 19% no ha contestat la pregunta. Aquests comentaris resulta de la interpretació dels resultats obtinguts en el gràfic 4.

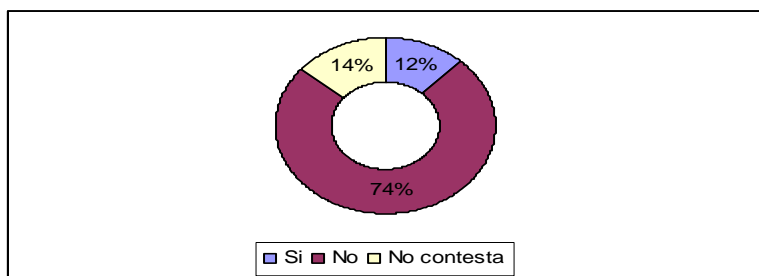
Gràfic 4: Criteris de valoració d'existències que venien aplicant

Tot i ser pocs els que aplicaven el LIFO, només un 40% troben correcta la seva eliminació en el Pla, mentre que el 60% restant no ho veu així.

Respecte l'aplicació del valor raonable a algun element patrimonial, un 74% diuen que no l'utilitzaran i un 12% diuen que sí i el 14% no contesta. Veure gràfic 5.

Gràfic 5: Aplicació del valor raonable a algun element patrimonial

Quan se'ls pregunta quina norma de registre i valoració, li suposa més dificultat en la seva aplicació, un 61% no contesta i els que ho fan, fan referència a diversos motius, entre els que destaquen:

La valoració de l'inventari, comptabilització d'instruments financers, la determinació d'actius per a la venda, el preu de mercat, la valoració del fons de comerç i l'amortitzat a 31/12/07, el tractament i comptabilització dels Rentings i Leasings, el valor raonable, els actius intangibles i carteres i combinació de negocis, deterioració del valor, aplicació del valor d'ús i del valor raonable, actius financers, formulació de l'Actiu, Passiu i Compte de Resultats, immobilitzat Material i Intangible, cost amortitzat, altres Immobilitzats, etc.

Aquesta dificultat els suposa un major temps a dedicar-hi, canvis en els processos informàtics o més complexitat en la seva assumpció. Podem veure els resultats en la taula 4, on es pot comprovar que els efectes estimats són bastants similars.

Taula 4: Dificultat respecte a l'aplicació de la norma de registre i valoració.

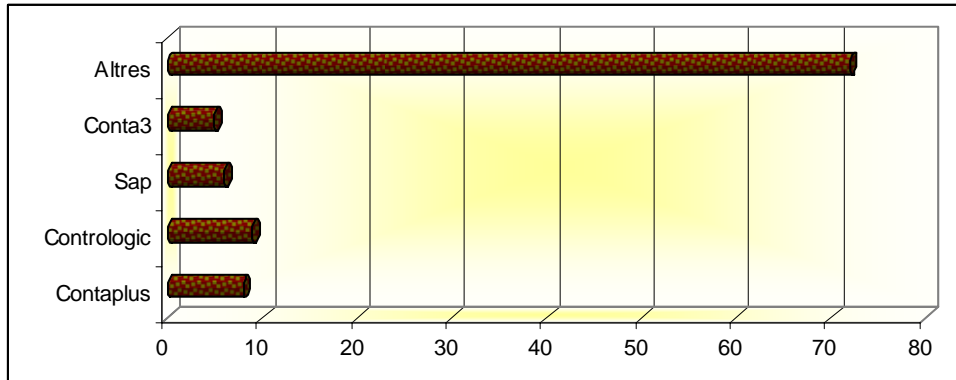
Dificultat	Percentatge
És més complexa en la seva assumpció	31
Requereix de canvis en els processos informàtics	33
Requereix major temps a dedicar-hi	36
Total	100

Quant als programes informàtics utilitzats per registrar la comptabilitat un 9% utilitza Contrologic, un 8% Contaplus, un 6% Sap, un 5% Conta 3. El 72% utilitzen altres programes, com són:

Navision , JD Edwards, ERP a mida, Axama, Propis, AS 400, Ekon Finanzas, Geswin, RPS Ibermàtica, SageLogic Control, Kriter, Prozyrus, PG 400, ERP Logic Control, Datisa, Contares, Logic Class del grup SAGE, ERP Axapta, Infor:Finance, SG2, A3,

RPC, Aplitec, Telematel, Logic Win Global, TEN, IPG. El gràfic 6 il·lustra el que acabem d'explicar.

Gràfic 6: Programes informàtics que utilitzen.

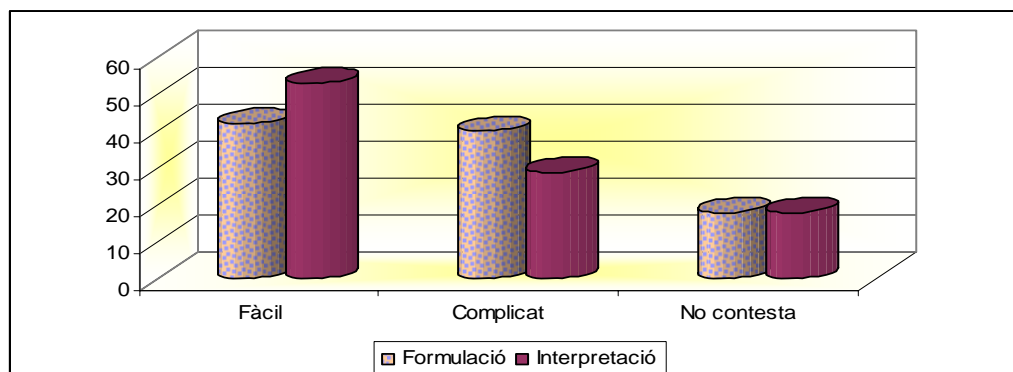

En la formulació dels **comptes anuals**, un 75% ho fa a través d'un servei extern i només un 25% és la pròpia empresa la que se n'encarrega. El model de comptes anuals que apliquen en un 70% dels casos es el normal i el 30% restant l'abreujat.

El nou pla imposa dos nous estats dins els comptes anuals, l'estat de canvis en el patrimoni net (ECPN) i l'Estat de fluxos d'efectiu (EFE). Entrevistats pel grau de dificultat que troben en la seva formulació i interpretació, contesten que, pel que fa a l'estat de canvis en el patrimoni net, un 40% el troba que la seva formulació es complicada, mentre que un 42% ho considera fàcil, i quant a la seva interpretació, un 53% considera que es fàcil i un 29% ho troba complicat. Es pot deduir que el percentatge de persones preparades, que el saben elaborar i interpretar, és prou elevat.

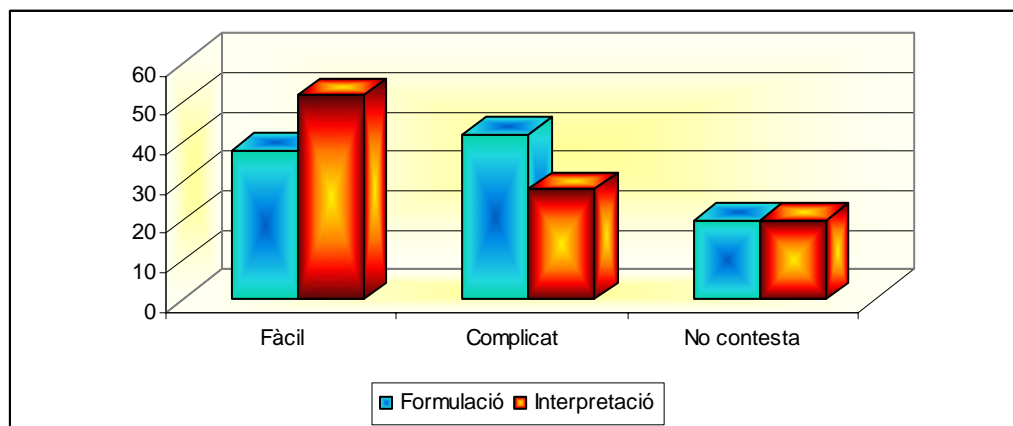
En el quadre 7 es pot veure el resultat de les respostes rebudes al respecte.

Gràfic 7: Estat de canvis en el patrimoni net, respecte a: formulació i interpretació.

I passant a l'estat de fluxos d'efectiu, un 42% dels enquestats troben que la formulació és complicada i un 38% fàcil; en canvi l'interpretació només un 28% la troba complicada i un 52% fàcil, tal com es pot comprovar en el gràfic 8.

Gràfic 8: Estat de fluxos d'efectiu, respecte a: formulació i interpretació.

Preguntats sobre el nivell d'interès del contingut dels dos estats, un 51% consideren interessant l'estat de canvis en el patrimoni net i un 45% també considera interessant l'estat de fluxos d'efectiu, tal com resulta a la taula 5.

Taula 5: Valoració del nivell d'interès del contingut de ECPN i EFE.

Valoració (*)	ECPN	EFE
1	7	5
2	15	10
3	51	45
4	23	28
5	4	12
Total	100	100

(*) La valoració 1, 2,5 correspon als graus de: 1 gens interessant - 5 molt interessant

En l'apartat **altres aspectes**, se'ls pregunta quins són els aspectes positius i negatius del nou Pla general de Comptabilitat. Hi ha hagut qui no hi veu cap aspecte positiu, mentre que altres els reflecteixen a una major estandarització a nivell europeu, millora la valoració real dels actius, que a la llarga tindrem més informació per a prendre decisions, que reflecteix millor la realitat econòmica de l'empresa, que dóna més informació en el Comptes Anuals a nivell patrimonial i fluxos d'efectiu.

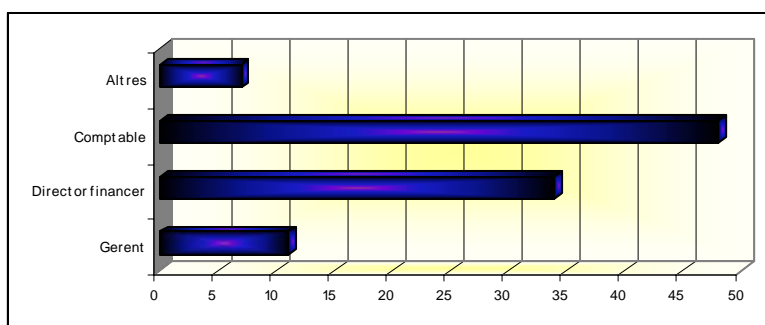
Altres respostes en aquest sentit hi afegeixen que prima el principi de realitat, el leasings, l'augment de la transparència i la comparabilitat dels comptes de les nostres societats amb les de la resta de la Unió Europea, que està adaptat al model europeu, claredat dels comptes, que es un pla formulat per a empreses multinacionals, que a afectat pocs comptes, els canvis han estat pocs, i la valoració del patrimoni net.

Dins els aspectes negatius que troben en el NPGC, es considera que s'haurien d'haver aplicat NIC i el criteri del valor raonable hauria d'haver anat més enllà. Increment de la complexitat, cal temps per acostumar-nos al NPGC, la introducció dels grups 8 i 9, reserves que s'han de tributar, l'obrir més opcions, dificulta la comparabilitat, canvi inicial en reclassificació de comptes, com la 272 o les dotacions a l'amortització, es pregunten si es mantindrà la neutralitat amb la fiscalitat, que ja es coneixien els comptes anteriors i ara a vegades costa trobar-ne l'equivalent al NPGC, la pròpia adaptació, que suposa feina i només una petita part de tota la informació que dóna és útil, que si hi ha hagut pocs canvis, en el fons és negatiu, que no s'ha fet una veritable reforma a nivell mundial.

4.4 Perfil de la persona enquestada

Les persones enquestades a les petites i mitjanes empreses de les comarques gironines, un 48% eren els responsables de la comptabilitat, un 34% directors financers, un 11% el gerent i un 7% altres, essent aquests administratius o coordinador a l'empresa. Més de la meitat, concretament un 63% eren homes i només un 37% eren dones, de totes elles un 80% tenen estudis superiors i el 20% restant tenen estudis secundaris. La mitjana d'edat és de 40 anys. El gràfic 9 il·lustra el que acabem d'explicar.

Gràfic 9: Càrrec dins l'empresa de la persona entrevistada.

5. CONCLUSIONS

- La mitjana de treballadors de les empreses pimes gironines enquestades es de 88 treballadors i la mitjana dels que treballen al departament d'administració als quals els afecta el canvi de pla és de 7 persones.
- Un 82% dels enquestats diuen que el marc conceptual del nou pla és entenedor.
- També se'ls ha preguntat si respecte al pla anterior aquest nou pla complica la feina i en un 51% ens diuen que si, mentre que en un 49% responen que no, per tant, l'opinió està molt dividida.
- Un 70% de les empreses s'han preocupat i motivat per donar formació i reciclatge als seus treballadors sobre la nova normativa i un 17% externalitzen la seva comptabilitat.
- Només el 6% de les empreses enquestades apliquen el LIFO. La resta segueixen el FIFO, principalment i el PMP.
- Un 74% ens diu que no aplicaran el valor raonable en els seus elements patrimonials.
- Hi ha una diversitat molt variada en quan el nombre de programes informàtics a utilitzar a l'hora de registrar les operacions.
- En un 75% dels casos es formulen els comptes anuals mitjançant serveis externs i un 70% apliquen el model de comptes anuals normal.
- Les opinions sobre l'ECPN i EFE en quan a la seva formulació els resultats són que en un 40% i 42% respectivament, són complicats de formular i un 42% i 38% respectivament són fàcils de formular, per tant ens adonem que l'opinió està molt definida pels que s'han reciclat i pels que no. I per la seva interpretació 29% i 28% respectivament es complicat i en un 53% i 52% respectivament es fàcil. Veiem que el fet que els comptes anuals s'externalitzen fa que la seva interpretació sigui més fàcil que no la formulació.

- Podem dir, com a reflexió final, hi ha indicis que encara no hi ha una conscienciació molt clara dels canvis de la reforma comptable, en les petites i mitjanes empreses i que a mesura que passi el temps, s'ho aniran trobant i hauran d'anar aplicant els canvis necessaris.

6. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

AMAT O., I PERRAMON J. (Coords) i altres (2004) “Normes Internacionals de Comptabilitat”. Gestió 2000. Barcelona. ACCID.

AMAT O., I AGUILA S. (Coords) y otros (2008) “Bresca. Profit.Barcelona. ACCID.

DOMINGUEZ J.L, PERRAMON J. (2007) Una aproximación a los instrumentos financieros en la nueva normativa contable. Harvard Deusto Finanzas y Contabilidad. N° 77. pp. 34-42.

DOMINGUEZ J.L. (2007) “Acerca del Contenido del balance en las NIIF”. Técnica Contable. Vol. 59 N° 695. pp 42-54

ESTUDIO KPMG sobre la Reforma contable. Noviembre 2007.

GALLIZO J.L., SALADRIGUES R. (2007). “Las Cuentas Anuales en el Nuevo Plan General de Contabilidad”. Harvard Deusto Finanzas & Contabilidad. Marzo-Abril 2007. N° 76. pp 40-53

GOMÉZ F. (COORD) Y OTROS (2006) “NIC/NIFF. Ejercicios resueltos comentados”. Gestión 2000. Barcelona. ACCID.

GONZALO J.A. (2006) “Efectos de la implantación de las normas internacionales de contabilidad (NIIF)”. Manager Business Magazine. Enero-Febrero. N° 6, pp. 20-25

LIZANDA J.M. (2005) “Aspectos Fiscales y Contables de las NIC/NIFF. Incluye Casos prácticos. Gestión 2000. ACCID.

MARTINEZ A. I LABATUT G. (2008) “Casos prácticos del PGC y PGC-Pymes y sus implicaciones fiscales”. CISS. Valencia.

MONTESINOS V.(COORD) Y OTROS (2005) “Introducción a la Contabilidad Financiera: un enfoque internacional”. Ariel. Madrid

MUÑOZ J.(2008) “Contabilidad Financiera”. Pearson. Madrid.

OMEÑACA J. (2008) “Guía Práctica de Adaptación. Del PGC de 1990 al Nuevo Plan General de Contabilidad y al PGC Pymes”. Ed. Deusto.

PLAN GENERAL DE CONTABILIDAD (2007). Ediciones CEF. Madrid.

RODRIGUEZ G., SLOF J., SOLA M., TORRENT M., VILARDELL I. (2006) “Contabilidad Europea 2005. Anàlisis y Aplicación de las NIIF”. Mc.Graw-hill. Madrid.

SOMOZA A. (2006) “Armonización contable internacional y NIC. Una reflexión crítica.” Partida Doble. Nº 175. Marzo 2006. pp. 40-53